

30.11.2016

Asianro	DKIR/1578/00.05.00/2016
Viite	Eduskunnan sivistysvaliokunnan pyyntö kirjallisesta asiantuntijalausunnosta 25.11.2016
Asia	Kirkkohallituksen kirjallinen asiantuntijalausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle hallituksen esityksestä laiksi tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä (HE 204/2016 vp)

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus sekä Kirkon työmarkkinalaitos ovat lausunnoissaan ¹ Opetus- ja kulttuuriministeriölle tutkintojen ja muun osaamiskokonaisuuksien viitekehysten valmistelun eri vaiheissa nostaneet erityisesti esille viitekehysten tarpeellisuuden myös muiden kuin tutkintojärjestelmään kuuluvien tutkintojen ja osaamiskokonaisuuksien osalta. Lausunnoissa on toivottu jatkovalmistelun käynnistymistä mahdollisimman pikaisesti sekä Kirkkohallituksen edustajan mukanaoloa siinä.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus esittää alla olevat vaihtoehdot sivistysvaliokunnan harkittaviksi seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Suomen ev.-lut. kirkon järjestämät ja toteuttamat osaamiskokonaisuudet, jotka ovat kelpoisuus- ja pätevyysvaatimuksina virassa tai tehtävässä toimimiseen otetaan mukaan hallituksen esitykseen 204/2016. Muut osaamisen kehittämiseen ja ammattitaidon parantamiseen liittyvät Suomen ev.-lut. kirkon järjestämät osaamiskokonaisuudet otettaisiin huomioon jatkotyöskentelyn yhteydessä (liite 1). Kirkkohallitus pitää tärkeänä, että Kirkkohallituksen edustaja on mukana jatkovalmistelua tekevässä työryhmässä.
- 2) Suomen ev.-lut. kirkon henkilöstökoulutuksena järjestämät ja toteuttamat tutkinnot, jotka ovat kelpoisuus- ja pätevyysvaatimuksina virassa tai tehtävässä toimimiselle sekä muut osaamiskokonaisuudet otetaan mukaan viitekehykseen jatkovalmistelun yhteydessä. Kirkkohallitus pitää tärkeänä, että Kirkkohallituksen edustaja on mukana jatkovalmistelua tekevässä työryhmässä.

¹ Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen lausunto 15.10.2009 opetusministeriölle työryhmän esityksestä tutkintojen ja muun osaamisen kansalliseksi viitekehykseksi, Kirkon työmarkkinalaitoksen lausunto 23.6.2010 opetus- ja kulttuuriministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi tutkintojen ja muun osaamisen viitekehyksestä annattavasta laista sekä Kirkon työmarkkinalaitoksen lausunto 12.9.2016 opetus- ja kulttuuriministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tutkintojen ja muun osaamisen viitekehyksestä

Suomen ev.-lut. kirkon järjestämät ja toteuttamat tutkinnot, jotka ovat kelpoisuusvaatimuksina virassa tai tehtävässä toimimiseen

Suomen ev.-lut. kirkon henkilöstöstä lähes puolet eli noin 10 000 työskentelee hengellisen työn viroissa ja tehtävissä. Näiden virkojen ja tehtävien perusosaaminen muodostuu yhteiskunnan koulutusjärjestelmän tutkintoon johtavissa koulutuksissa, jotka mainitaan myös kelpoisuusvaatimuksissa. Näiden lisäksi joihinkin erityisiin virkoihin ja tehtäviin vaaditaan täydennyskoulutuksena suoritettavia tutkintoja tai koulutuksia.

[Pastoraalitutkinto \(40 op\)](#) sisältää yhdeksän opintokokonaisuutta, joiden laajuudet vaihtelevat 3–6 opintopisteeseen. Opintokokonaisuuksia toteuttavat hiippakunnat sekä Kirkon koulutuskeskus.

Pastoraalitutkinto on kelpoisuusvaatimuksena kirkkoherran ja kappalaisen virkaan (Kirkkojärjestys (KJ) 6:10; KJ 6:15). Pastoraalitutkinto perustuu piispainkokouksen päätökseen nro 116 (4.12.2013).

[Ylempi pastoraalitutkinto \(80 op\)](#) rakentuu kolmesta kokonaisuudesta: kirkon johtamiskoulutus (20 op), kirkon henkilöstökoulutuksen tarjonnasta valittavat syventävät teologiset opinnot (yhteensä 40 op) ja kehittämishankkeen raportti tai teologinen tutkielma (20 op). Kokonaisuuksia toteuttavat hiippakunnat ja Kirkon koulutuskeskus. Ylempi pastoraalitutkinto on kelpoisuusvaatimuksena hiippakuntadekaanin virkaan ja pappisasessorin tehtävään (KJ 19:2) sekä tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherran virkaan (KJ 6:10). Ylempi pastoraalitutkinto perustuu piispainkokouksen päätökseen nro 106 (13.2.2007).

[Seurakuntatyön johtamisen tutkinto \(6 op\)](#) on kelpoisuusvaatimuksena kirkkoherran virkaan (KJ 6:10). Tutkinto on osa kirkon johtamiskoulutusohjelmaa ja siihen voi hakeutua pappi, joka on suorittanut pastoraalitutkinnon. Seurakuntatyön johtamisen tutkinto perustuu piispainkokouksen päätökseen nro 77 (10.2.1999).

Parhaillaan ajantasaistetaan päätöksiä kirkon virkaan kelpoistavista tutkinnoista ja koulutuksista. Niiden on suunniteltu astuvan voimaan 1.1.2017. Luonnoksessa esitykseksi kirkkohallituksen päätökseksi tietyiltä hengellisen työn viranhaltijoilta vaadittavista tutkinnoista ehdotetaan, että perheneuvojan ja perheasiain neuvottelukeskukseen johtajan virkoihin vaaditaan perheneuvonnan erityiskoulutuksen (60 op) suorittaminen. Tämän erityiskoulutuksen järjestää Kirkkohallitus.

Ehdotukset tekstimuutoksiksi

Yleisperustelut

Lukuun 2.1.14

Lukuun lisätään tämän lausunnon otsikon 'Suomen ev.-lut. kirkon järjestämät ja toteuttamat tutkinnot, jotka ovat kelpoisuusvaatimuksina virassa tai tehtävässä toimimiseen' alla oleva teksti joko kokonaan tai jättäen pois kaksi viimeistä kappaletta, josta ensimmäisessä mainittu seurakuntatyön johtamisen

tutkinto on laajuudeltaan suppea ja josta toisessa viitataan valmisteilla oleviin perheneuvojan ja perheasiainneuvottelukeskukseen johtajan kelpoisuuspäätöksiin.

Lukuun 3.3. (lisäykset tummennettuna)

Viitekehykseen on ehdotettavan lain nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa tarkoitus sijoittaa ensi vaiheessa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan ja muiden hallinnonalojen lainsäädännössä määritellyt tutkinnot ja oppimäärät. Tutkintojen lisäksi viitekehykseen on tarkoitus sijoittaa myös erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin koulutukset, jotka ovat olleet vuoteen 2014 asti yliopistojen ammatillisia jatkotutkintoja ja joiden osaamistavoitteet eivät ole muuttuneet tutkintojärjestelmästä poistumisen myötä. Erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin koulutukset sijoitettaisiin viitekehykseen kokonaisuutena yhdessä erikoiseläinlääkärin tutkinnon kanssa. **Lisäksi viitekehykseen sijoitettaisiin Suomen ev.-lut. kirkon järjestämät ja toteuttamat tutkinnot, jotka ovat kelpoisuusvaatimuksina virassa tai tehtävässä toimimiseen.**

Viitekehykseen ei ole ensi vaiheessa tarkoitus sijoittaa erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin koulutusten sekä **Suomen ev.-lut. kirkon virkaan tai tehtävään kelpoisuusvaatimuksina olevien tutkintojen lisäksi** muita tutkintojärjestelmän ulkopuolella olevia tutkintoja laajentavia tai syventäviä osaamiskokonaisuuksia, esimerkiksi erilaisia valmistavia ja valmentavia koulutuksia, opiskelunvalmiuksia tukevia opintoja tai kelpoisuus- ja pätevyysvaatimuksiin liittyviä osaamiskokonaisuuksia taikka osaamisen kehittämiseen ja ammattitaidon parantamiseen tähtäviä osaamiskokonaisuuksia. Ehdotettavan lain nojalla on kuitenkin tarkoitus jatkossa laajentaa viitekehystä vielä laajemmin osaamisen viitekehyyksi sijoittamalla siihen muita laajoja osaamiskokonaisuuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää jatkokehitystyön lain voimaan tultua ottaen huomioon Suomen koulutusjärjestelmän kehityksen ja Euroopan unionin kanssa tehtävän yhteistyön.

Yksityiskohtaiset perustelut

Lukuun 2 (lisäys tummennettuna)

Valtioneuvoston asetuksella on ensi vaiheessa tarkoitus säätää lain soveltamisalaan kuuluvien tutkintojen ja oppimäärien lisäksi erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin koulutusten **sekä Suomen ev.-lut. kirkon virkaan tai tehtävään kelpoisuusvaatimuksina olevien tutkintojen** sijoittumisesta viitekehyyksen eri vaativuustasoille. Tutkintojen viitekehystä on kuitenkin tarkoitus myöhemmin kehittää laajemmaksi osaamisen viitekehyyksi siten, että siihen otetaan mukaan myös muita laajoja osaamiskokonaisuuksia. Viitekehykseen on mahdollista myöhemmin sijoittaa sellaisia laajoja osaamiskokonaisuuksia, joiden osaamistavoitteista säädetään laissa tai asetuksessa taikka määrätään lain nojalla, jos ne ovat kelpoisuus- ja pätevyysvaatimuksina ammatissa tai tehtävässä toimimiseen tai muutoin liittyvät osaamisen kehittämiseen ja ammattitaidon parantamiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää

jatkokehitystyön lain voimaan tultua ottaen huomioon Suomen koulutusjärjestelmän kehityksen ja Euroopan unionin kanssa tehtävän yhteistyön. Jatkokehitystyössä on mahdollista samalla muokata viitekehityksen tasojen kuvauksia. Viitekehitykseen sijoitettavien osaamiskokonaisuuksien kehittymistä on tarkoitus seurata jatkuvasti ja osaamiskokonaisuuksien sijoittamista viitekehityksen tietyille tasolle voidaan tarpeen vaatiessa tarkastella uudelleen.

Ehdotukset Suomen ev.-lut. kirkon järjestämien virkaan tai tehtävään kelpoistavien tutkintojen sijoittamisesta viitekehityksen eri tasoille

Asetusluonnoksessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehityksestä HE 204/2016 esitetään, että tutkinnot sijoitetaan asetuksen liitteen mukaisesti viitekehityksen eri tasoille. Arviomme mukaan pastoraalitutkinto (40 op) sijoittuisi tasolle 7, ylempi pastoraalitutkinto tasolle 7 tai 8, sekä perheneuvonnan erityiskoulutus (60 op) tasolle 7. Seurakuntatyön johtamisen tutkinnon (6 op) sijoittaminen viitekehitykseen ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista sen suppean laajuuden vuoksi. Perheneuvonnan erityiskoulutus (60 op) sijoittuisi tasolle 7.

Pekka Huokuna

Marja Pesonen

kirkkoneuvos

asiantuntija

Liite 1

Suomen ev.-lut. kirkon muut osaamisen kehittämiseen ja ammattitaidon parantamiseen liittyvät osaamiskokonaisuudet

Kirkon erityiskoulutukset syventävät perusosaamista, vahvistavat erityisosaamista sekä laaja-alaistavat asiantuntijuutta kirkon työssä. Erityiskoulutuksen keskeisin tunnuspiirre on osaamisen, toiminnan ja työn kehittäminen sekä ennakointi ja uuteen suuntautuminen. Kirkon erityiskoulutukset ovat laajuudeltaan 20–60 op, jotta pitkäkestoinen kehittäminen on mahdollista. Erityiskoulutukseen edellytetään pääsääntöisesti yli 5 vuoden seurakunta- tai muun vastaavan alan työkokemusta, jotta kehittämistehtäviin, osaamisen syventämiseen ja laaja-alaistamiseen sekä erityisosaamisen muodostumiseen on riittävästi kokemuspohjaa. Kirkon erityiskoulutukset ovat joko moduulirakenteisia tai yhtäjaksoisia koulutusprosesseja.

Kirkkohallitus toimii järjestäjänä ja vastuuorganisaationa alla olevissa erityiskoulutuksissa ja myös toteuttaa niistä itse valtaosan. Erityiskoulutusten sopimus pohjaisina toteuttajina on myös järjestöjä, koulutuksen järjestäjiä tai korkeakouluja sekä hiippakuntia.

Kirkkohallitus arvioi ja ajantasaistaa parhaillaan erityiskoulutusten rakenteita ja osaamistavoitteita. uudet rakenteet ja osaamistavoitteet tulevat suunnitelman mukaan voimaan 1.1.2018.

Suomen ev.-lut. kirkon henkilöstökoulutukseen kuuluu lisäksi täydentäviä koulutuksia, jotka laajentavat ja syventävät ammattiin liittyvässä peruskoulutuksessa tai työssä hankittua perusosaamista. Täydentävä koulutus on yleensä laajuudeltaan 1–5 op. Näiden lisäksi henkilöstökoulutuksen tarjonnassa on lyhytkestoisia ja laajuudeltaan suppeita (0–1 op) ajankohtaiskoulutuksia, jotka päivittävät osaamista esimerkiksi lainsäädännön muutoksista. Näitä koulutuksia toteuttavat kirkon keskushallinnon lisäksi sopimus pohjaisesti järjestöt, oppilaitokset ja korkeakoulut.

A. Moduulirakenteiset erityiskoulutukset

Nykytilanne (laajuus op)	Suunnitellut muutokset (laajuus op)
Diakonian erityiskoulutus (35 op)	Diakonian erityiskoulutus (25 op)
Jumalanpalveluselämän erityiskoulutus (35 op)	Jumalanpalveluselämän erityiskoulutus (25/35 op)
Jumalanpalvelusmusiikin erityiskoulutus (35 op)	Jumalanpalvelusmusiikin erityiskoulutus (25/35 op)
Kasvatuksen erityiskoulutus (35 op)	Kasvatuksen erityiskoulutus (25 op)
Kirkon kansainvälisen työn koulutus kotimaan henkilöstölle (25 op)	Kirkon kansainvälisen työn koulutus kotimaan henkilöstölle (25 op)
Ks. kohta B	Kirkon kansainvälisen työn koulutus ulkomaan

	henkilöstölle (35 op), lähetysjärjestöt
Ks. kohta B	Perheneuvonnan erityiskoulutus (60 op)
Ks. kohta B	Raamattuteologian erityiskoulutus (25 op)
Ks. kohta B	Sairaalasielunhoidon erityiskoulutus (60 op)
Yhteisötyön erityiskoulutus (30 op)	Yhteisötyön erityiskoulutus (25 op)

B. Kirkon erityiskoulutukset, jotka toteutuvat yhtäjaksoisena prosessina

Nykytilanne (laajuus op)	Suunnitellut muutokset (laajuus op)
Bibliodraaman ohjaajakoulutus (20 op)	Bibliodraaman ohjaajakoulutus (20 op)
Kirkon johtamiskoulutukset	Kirkon johtamiskoulutukset
Kirkon kansainvälisen työn koulutus ulkomaan henkilöstölle (35 op), lähetysjärjestöt	moduloidaan, ks. kohta A
Kirkon konsulttivalmennus (35 op)	Kirkon konsulttivalmennus (35 op)
Kirkon työnohjaajakoulutus (60 op)	Kirkon työnohjaajakoulutus (60 op)
Perheneuvojan erityiskoulutus (60 op)	moduloidaan, ks. kohta A
Raamattuteologian erityiskoulutus (10 op)	moduloidaan, ks. kohta A
Sairaalasielunhoitajan erityiskoulutus (60 op)	moduloidaan, ks. kohta A
Sielunhoidon erityiskoulutus (40 op)	Sielunhoidon erityiskoulutus (40 op)